

անհամար թերեր պատած են , որք
 Կաթի անոթներ կը կոչուին և իրար հետ
 զանազան հիւսուածքներ ձեւացնելով
 տանց միաւորութեամբ կը կազմուի
 Կարծի ձախ ըսուած հաստ խողը-
 վակ մը , որ Առաքատի մէջէն անց-
 նելով , մինչեւ ձախ ուսին գլխաւոր
 երակը կ'երկ որաձգի : Մամայը նուրբ
 աղետոյ մէջ ժամանակ մի անցնելու
 ատեն հետզհետէ լուծուելով սննդեան
 օգտակար հիւթերը կաթի անոթներ-
 լով ծծուելով և կուրծքի ճամբուն մի-
 ջոցաւ ձախ ուսի երակին մէջ թա-
 փուելով մարմնոյն չորս կողմերէն գէպ
 'ի սիրտը դարձող մեռած կամ ան-
 կենդան արեան հետ կը խառնուին :
 Կուրծքի ճամբուն հետ կը միանան
 նոյնպէս ուրիշ նուրբ Անոթներ , որք
 մարմնոյն ամեն կողմ բարակ ճիւղե-
 լով տարածուած և զանազան ձեւե-
 լով հիւսուած են եւ Ա-իլ ըսուած
 հիւթ մը ծծելով արեան զանգուածի
 կը փոխեն : Ուրիշ մասնաւոր դորձա-
 րաններ ալ մարմնոյն մէջ գտնուած ա-
 ւելորդ հեղուկները զատելու կը ծա-
 ալեն , ինչպէս են , Երկխոն-ի , Լեր-
 դի և փայծաղի վարի գին գէպ 'ի ե-
 տեւ , Խողովներ եւ Փափու-ը : Փորի
 խոռոչին վարի կողմը : Այս կերպով
 սննդական հիւթը չըջանաւորելով մեծ
 մասամբ՝ Արեան զանգուածի կը փո-
 խուի : Արիւնը սննդեան ամենակարե-
 ւոր հիւթն է , առանց որոյ կեանքը
 գոյութիւն չունի : Եթէ մանրագէտով
 նկատուի , կը տեսնուի որ արիւնը եր-
 կու որոշ հիւթերէ կը բաղկանայ , այ-
 սինքն , թափանցիկ նուազ գեղնագոյն
 հեղուկէ մը և կարմրագոյն , կարծր ,
 կանոնաւոր , 1/124 հազարորդամէթը
 տրամագծով անթիւ գնտակներէ , որք
 նոյն հեղուկի մէջ կը լողան : Ըստ բը-
 նալուծական բաղադրութեան՝ արիւ-
 նը կը բաղկանայ բաղմաթիւ տարբեր

նիւթերէ , որոյ գլխաւորներն են ,
 100 ին 79 մաս ջուր , 19 մաս Ալպի-
 մի ըսուած հաւկթի ձերմկուցի նը-
 ման հիւթ , 1 մաս աղեր և մնացեալն
 ներդական և գունաւոր հիւթեր : Զա-
 փահաս և առողջ մարդոյ մէջ եղած
 արեան զանգուածը գրեթէ Տաճկի
 10 հօխայի չափ է :

(Շարունակելէ :)

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՇԻԼԼԵՐԻ

(Շարունակութիւն , տես թիւ 11 :)

Եթէ քննադատը Աւազակաց թատ-
 րերգութիւնը բարոյականութեան նը-
 կատմամբ խիստ քննադատութեան մը
 նիւթ ըրին , թատերագրութեան մա-
 սին նուազ անիրաւեցան : Ամեն անոնք ,
 որ հեղինակը կը կշտամբեն թէ անընդ-
 հատ Շէքսպիրն ընդօրինակած և նոյն
 իսկ թարգմանած է , որ սխալ մ' է ,
 եւ Ֆրանսուա տը Մօրը ռամկավար
 Ռիչարտ Գ . մ' ըրած , այսու ամե-
 նայեիւ կը խոստովանին , որ այս գործը
 քսանամեայ՝ երիտասարդի մը կողմէն
 խանդի հիասթանջ յիշակերտ մ' է :
 Գալով մեզ , մեք աւելի յառաջ կ'եր-
 թամք և կը սինդեմք թէ բարձր հան-
 ճարոյ գործ մ' է նա , բայց և այնպէս
 Աւալիները Տօն Գարլոսի , Մարի Ըս-
 դուարդի , Կիյոմ Գէլլի եւ Վալէնտ-
 դէնի չեմք դասակցեր , որոնք հասուն
 հանձարոյ մը գլուխ - գործողներն են :
 Աւալիք թատրերգութիւնը զեղուն
 երեւակայութեան մը , համարձակ ու
 նոր անսանձելի հանձարոյ մը առաջին
 փորձն է . 'ի մի բան , Շիլլերի մի հայ-
 րենակցին բացատրութիւնն 'ի կիր ա-
 ծելով արուեստի նկատմամբ հրաբուխ
 մ' է նա : Ի՛նչ փոյթ , եթէ անճշմար-

առանձնաթիւն, 'ի տեղիս տեղիս մը
թուծիւն եւ մի քանի նկարագրու
թեանց մէջ չափազանցութիւն կայ,
բացայայտ է, որ 21 տմեայ հեղինակը
գաղութաբան իւր առաջին թատեր-
գութիւնը յօրինելով 'ի նա կուտա-
կած է այն բռնաւոր տիրաջ գէմ
իւր սրտի գաղութեան մէջ զգա-
լի անհաշիւութիւնն ու արհամարհան-
քը, որ զինքը կը բռնագատէր այն
պիսի ատղաբիղի մը հեռեւիկ, որոյ հա-
մար ծնած չը լինէն քաջ կը զգար: Ա-
սոնք ամենաշնչին թերութիւններ են
այն վեմ գեղեցկութեանց բազմա-
մամբ, որովք լին են իւր թատերգու-
թիւնը. Շիլլէր աւագակի ահագնե-
ցիկ և միանգամայն սկզբնական նկա-
րագիրը, Սքիթելպերկի վատասրտու-
թիւնը և Շարլի նոցա վերայ 'ի գործ
գրած իշխանութիւնը սքանչելի կեր-
պով նկարագրուած են. երկրորդ ա-
րարուածի վերջը խորին եւ զօրաւոր
ազդեցութիւն մ' ունի, երրորդ ա-
րարուածին վերջը, ուր Քոլէնքի նո-
րեկը կը բերեն, ազդու եւ սկզբնա-
կան է. չորրորդ արարուածին վեր-
ջը, ուր Շարլ իւր հայրը կը գտնէ,
և իւր եղբոր եղբնագործութիւննե-
րը կ'իմանայ վեմ է, վերջապէս հինգ-
երորդ արարուածի սկիզբը Ֆրանսուա
տը Մօրի երազը ամեն գովեստէ գեր
'ի վերոյ է. այս տեսակին մէջ ամենէն
սքանչելին իսկ, այն է Գոթոլէյի երազը,
կը գերազանցէ: Շիլլէր թախանձագին
խնդրեց իւր թատերգութեան առա-
ջին ներկայացման հանդիսատես լինել,
սակայն դուքսը մերժեց: Ուստի երկ-
րորդ ներկայացման այս մերժումն առ-
ջինն գրելով՝ գաղտնաբար 'ի Ման-
հէյմ գնաց: Գուքսն իրազեաց լինե-
լով 'ի դարձին զՇիլլէր քառամեօրեայ
բանտարկելութեան գատասրտեց:
Այս խտութիւններն 'ի գործ կը դը-

ժ. Ա.

նէին զայն թատրոնէն հեռացնելու
յուսով: Բայց այս միջոցը ձախող էր.
Շիլլէր իւր կողմնաւորութեան մէջ
իսկ երկու նոր թատերգութեան ծրա-
գիր պատրաստեց, Գաւրդո-Բի-ն Ֆիլե-
գի և Խարթուսն ու սեր: Այսու հան-
դերձ իւր առողջապահութեան պաշ-
տօնի պարտաւորութիւնները միշտ
անթերի կը կատարէր, թէև այն կար-
գապահութիւնները, որոց ենթարկ-
ուած էր, օր ըստ օրէ անտանելի կը
լինէին:

Բարեկամութիւնը միայն դոյն ինչ
միջթատրութիւն կը մատուցանէր նը-
մա. Շիլլէր անուն համատի երկ-
տասարգի մը հետ սերտիւ կ'ապուած
էր, որոյ բնաւորութիւնը իրենին կը
յարմարէր: Միմեանց աւիւնն կ'ար-
ծարձէին առ ազատութիւն և ատե-
լութիւնն՝ առ բռնապետութիւն.
Շիլլէր և Շիլլէրի պատմութեան ճա-
շակ ներշնչեց. նորա 'ի միասին բըռ-
նապետաց գէմ եղած բոլոր գաւազը-
րութեանց վէպը կարգացին:

Շիլլէր մի և նոյն ժամանակ բաւա-
կանաչափ բարեկամացած էր նաև Ա-
բէլ Գաթատուին եւ Բէդէրսէն գրա-
պետին, որ Վիլհելմիէի գրագիտական
յանկ անուամբ լրագիր մը կը հրատա-
րակէր: Շիլլէր այս լրագրին մէջ ար-
ձակ և ոտանաւոր նուազ նշանաւոր
բաղմութիւ հատուածներ և Աւաղիայ
վերայ խիստ անաչառ և մանրամասն
քննադատութիւն մը հրատարակեց:

Բայց խիստ կարեւոր գիպուած մը
յանկարձ և մշտնջենապէս Շիլլէրի ա-
պագայ բազմն որոշեց:

Սալի ընտանիքէն Ալպեան բնիկ մը
Աւաղիայ մի ներկայացման հանդիսա-
տես լինելով յանհնարինս գայթակղած
էր հեղինակին Սուապի մէջ ընդհան-
րացած առած մը Սքիթելպերկ աւա-
ղակին արտասանել տուած լինելուն

Համար. երկրորդ արարուածի երրորդ տեսարանին մէջ Սբիթեղյէրկ Ռադմանի կ'ըսէ, « Ստահակութեան համար ազգային սեփհական ոգի մը կայ, կամ լաւ եւս է ասել, տեսակ մը յատուկ կլինայ, օրինակի համար, գնաւ առ բնիկս Ալպեան, անդ է այժմեան քսակահատից ճշմարիտ Աթենքը »:

Քաջ բնիկն Ալպեան իւր ազգի նախատեալ պատիւը պատճառ բռնելով Վիւրգէմպերկի դքսին բողոքեց հեղինակի յանդգնութեան եւ ժպրհութեան դէմ: Դուքսը կոչել տալով զՇիլլէր՝ յայտնեց նմա թէ՛ բոլոր արպադրելիքներն նախապէս տեսնել կուզէ եւ երբ Շիլլէր մերժեց, արգիլեց նմա բաց ՚ի բժշկական գործերէ ոչինչ չը հրատարակել:

Կարող է մարդ երեւակայել թէ որչափ մեծ եղաւ բանաստեղծին սրտմտութիւնը, որոյ գրել կ'արգիլուէր. այնչափ աւելի կը զայրանար նա այսօրինակ բռնութեան մը դէմ, որչափ քաջ դիտէր թէ Ալպեանց եղած նախատինքը բարուրանք մ'էր, եւ թէ իսրական պատճառը Բանաստեղծի նախնային մ'էր. Շիլլէրի մի ժամանակակիցն ու բարեկամը մեզ կը յայտնէ թէ Վիւրգէնպերկի դուքսը, որ գեղեցիկ դպրութեան իբր պաշտպան կը պանծար, ինքն իսկ բանաստեղծութիւնը կը մշակէր, եւ չը կարողանալով բանաստեղծը իւր անուամբ պատկան խորհրդոց խոնարհեցնել, կուղէր իւր իշխանական բռնապետութեան առջև մարդն ՚ի ճնրագրութիւն ստիպել, որպէս զի ամենավերին գաւառներն ճախրել սպառնացող պաշտօնակցին թեւերը խորտակէ:

Սակայն Շիլլէր այսպիսի անիրաւ արգելքի մը հպատակելու հոգւոյ տրամադրութիւն չունէր. Շիւպարդի խորհուրդներն եւ եւս զայրացուցին

զայն Իշխանի բռնապետական հրամանաց դէմ: Հրաժարեցաւ իւր առողջապահական պաշտօնէն, բայց դուքսը չընդունեց եւ պատասխանեց՝ կը կամիմ, որ նա բժիշկ լինի: Ուստի Շիլլէր որոշեց նորա բռնութենէն փախստեամբ ճողոպրիլ եւ արդարեւ 1782 տարւոյ հոկտեմբեր ամսոյն մէջ, այն ինչ Շիլլէր դուրկարտի արքունիքը Ռուսոյ Պաղոս մեծ դքսին ընդունելութեամբ կը զբաղէր, Ֆրէտերիգ Շիլլէր Վիւրգէմպերկի դքսին վիճակներէն գաղտագողի հեռացաւ եւ կեղծ անուամբ Ֆրանգոնիոյ մէջ Վոլլշտէն տիկնոջ քով ապաստանեցաւ, որ իւր դպրոցի նախկին ընկերակիցներէն միոյն մայրն էր, եւ Պորպախի շրջակայքը կը բռնակէր: Շիլլէր անտի դքսին գրեց. « Թէ՛ իւր վերջին հրամանը զինքը յուսահատութեան մէջ ընկղմած էր, թէ՛ թատրոնի եւ բանաստեղծութեան կոչման անգոր է դիմագրել. ուստի կը խնդրէր նորին բարձրութենէն բարեհաճիլ զինքն պատասխանատուութենէ ազտոտ կայուցանել եւ իւր զորագնդէն արձակել, որով աւելի հաւատարիմ եւ աւելի երախտապարտ հպատակ մը պիտի լինէր. բայց եթէ դժբաղդաբար նորին բարձրութիւնը յամառէր, այն ժամանակ պիտի պարտաւորէր բազմորոնելու համար այլուր դիմել »:

Իւր նամակին ամենեւին պատասխան չընդունեց, միմիայն դուքսն անուղղակի կերպիւ իմացուցած էր, որ եթէ վերագաւնայ ըստ ամենայնի իրեն պիտի ներուի: Բայց որովհետեւ արգելքը վերցնելու մասին բնաւ բան մի խօսուած չէր, ուստի չը կամեցաւ ամենեւին այս ներողութենէն օգուտ քաղել:

Վերջապէս Շիլլէր այս առանձնոյն մէջ կատարեալ աղաւտութեամբ իւր բանաստեղծական ներշնչմանց անձ

նախապես և անդ. աւարտեց Ֆիւզի-
քոս-աբրո-նիւնը և խորհրատանքն ու սեբը,
զորս Շքուդ-կարտի մէջ սկսած էր, և
քնարիւրգական ձեւով բաղմամբիւ հա-
տուածներ յօրինեց, որք բարձր տա-
ղանդի մը կնիքը կը կրեն: Ճակարկա-
նուամբ գեղծնը և որդեգրան աղջկան
պարերգը Գերմանիոյ մէջ իրաւամբ ժո-
ղովրդական համբաւ մը կը վայելեն:
Իւր հասուածներէն շատերը նորոգ
ստացած աղատութիւնը կը հուշակեն,
այլք սիրոյ նուիրուած են և վերջապէս
միւսներն եւս աւելի լուրջ և վերացա-
կան տեսակի մը կը պատկանին, որք
բաղդի, կենաց, մահուան, դժոխոց,
եւ այլնի վերայ իմաստասիրական եւ
գերբնական խորհրդածութիւններ կը
պարունակեն: Ասոնք, թէեւ միւսնե-
րէն ստորին են, բայց առաջին կարգի
բանաստեղծական տեսիլներ կը բովան-
դակեն:

Շիլլէր Վոլլըմմէն տիկնոջ մօտ տա-
րի մը մնալէն յետոյ 1783 տարւոյ սեպ-
տեմբեր ամսոյն մէջ հրաժեշտ տուաւ
իւր առանձնոցին և Տալպերկ պարտին
հրաւիրմամբ ՚ի Մանհեյմ գնաց, որ
պէս զի Ֆիւզի կրկնութեանց ներկոյ
գտնուի, ուր գտաւ Իֆլան հռչակա-
ւոր գերասանը, որ իւր բոլոր մագիչ
տաղանդն ՚ի գործ դրած էր Ֆրանսուա
տը Մօրի գերին մէջ: Շիլլէր մեծ հա-
ճոյք գգաց Տալպերկի և Իֆլանի ըն-
կերութեան: Այս երկու ճաշակի ու
տաղանդի տէր մարդիկ իւր երկասի-
րութեանց սխալները զգացուցին ի-
րեն, մտադրութեամբ ուշ դրաւ նո-
ցա խորհրդոց, որովհետեւ հարստ
ու եսասէր չէր, և ոչ որ իրմէ աւելի
ազատօրէն իւր սխալները կը խոստո-
ւանէր: Մեր այս ըսածը կապացուցա-
նէ Շիլլէրի Թալէ Գի-Ռէն անուն գրա-
գիտական օրագրին խմբագրութեան
1785 ին մասնակցած ժամանակ ըրած

յայտարարութեան մը հետեւեալ քա-
ղուածը:

«Ես իբր աշխարհաքաղաքացի կը
գրեմ: Ո՛չ մի իշխանի չեմ ծառայեր:
Ի կանուխ ժամանակաց հայրենիքս
մարդկային ազգին հետ միտանակեցի,
զոր հազիւ ուրեմն երեւակայութեամբ
կը ճանաչէի: Բնութեան անպատեհ
այլանդակութիւն մի զիս բնագուա-
ռիս մէջ բանաստեղծ լինելու դատա-
սարտած էր: Իմ բանաստեղծութեան
միտումս այն հաստատութեան կանոն-
ները կը խանգարէր, ուր մեծցած էի,
եւ նորա հիմնադրին նպատակին կը
ներհակէր: Շարունակ ութը տարի
իմ աւիւնս զննուորական կարգապա-
հութեան դէմ ոգորեցաւ, բայց իմ
բանաստեղծութեան զգացումս առա-
ջին սիրոյ նման բոցալաւ և գործօն էր:
Ինչ որ զայն պիտի խեղդէր, և ես բոլ-
բոքեց: Զիս սանջող վերաբերութիւն
ներէն ճողոպրելու համար սիրաս ի-
տեական աշխարհի մը մէջ կը յածէր:
Բայց իրական աշխարհը քողածածուկ
կը մնար ինձ, երկաթեայ պատուար
մը զիս կը բաժնէր անկէ: Մարդկին
ինձ անձանթթ էին, նոյնպէս նաև դե-
ղեցիկ սեռը, վասն զի այս հաստա-
տութեան դռները այն կանանց միայն
կը բացուին, որք դեռ չեն հրապու-
րեր, կամ այլ ես անզոր են հրապու-
րել: Զիս շրջապատող չորս հարիւր
մարդիկներն՝ բեղմնաւոր բնութեան
մերժած մի և նոյն կաղապարի ճշգրիտ
օրինակներն էին, ամեն սիղջնաւորու-
թիւն, այս յարաբերութիւն բնութեան ա-
մեն ազատ արտագրութիւն կ'անհե-
տանային կանոնադիր իշխանութեան
մը հրամանաց ներքեւ:

Արդ՝ չը ճանաչելով՝ ոչ մարդկային
ազգն և ոչ նորա ճակատագիրն, հար-
կաւ վրձինս պիտի պարտաւորէր մար-
դը հրեշտակաց և սատանայից միջև

դնել . ես ստիպուեցայ այնպիսի ճիւղ մի ստեղծել , որ բարեբաղդաբար գոյութիւն չունի աշխարհիս վերայ . այսու ամենայնիւ ես նորա անմահութեանը կը փախաքիմ , որպէս զի բռնաղքօտիկ հպատակութեան և հանձարոյ անբնական միաւորութենէն յառաջ եկած ծննդեան մը օրինակն անմահանայ : — Այս գործը յերեւան գալով՝ աշխարհ իւր վեհապանծ բարոյականութիւնը հեղինակէն թշուաժանուած տեսաւ : Այս ամենուն պատասխանատուութիւնը այն կլիմային կը վերաբերի , որոյ ներքեւ հեղինակն աշխատած էր : Ասալիւց դէմ եղած անթիւ ամբաստանութիւններէն միայն մին ընդունելի է ինձ . այն է մարդկային աղգը տեսնելէս երկու տարի յառաջ զայն նկարելու համարձակութիւնս :

« Ասալիւիւր իմ ընտանիքս ու հայրենիքս արժեցին : Այնպիսի հասակի մը մէջ , յորում մեծամասնութեան ձայնը տակաւին մեզ անհանգստութիւն կը պատճառէ և մեր զգացումներն ու խորհրդածութիւնները կը սահմանէ . յորում երկուստարդի մը եռանդուն արիւնը կը բորբոքի յաջածափահարողայ , յորում ապագայ մեծութեան մը հաղարաւոր կանխադրացութիւններ նորա բոցավառ հոգին կը չընկալան . յորում ապագային մէջ աստուածային անմահութիւն մը արդէն կ'ընդնմարէ անյուստի եւ գրեթէ նուազ արժանի գովեստներէ յառաջ եկած հաճոյից մէջ , գովեստներէ , որք Գերմանիոյ ամենահեռաւոր կողմերէն կը գային զիս արբելու գործելու : Ահա այս ժամանակին էր , որ զիս իմ հայրենեացս մէջ գրելու արգիլեցին բանտարգելութեան սպառնալօք » :

« Համայն աշխարհ դիտէ այս մա-

սին բրած որոշումն : Մնացեալներն կը լռեմ՝ եւ մէջ մի բարութանօք չ'եմ համարձակիր նորա պատճառն հարցրնել իշխանին , որ մինչ ցայն փայր բարեհաճած էր զիս հայրտար խնամել . իմ օրինակովս ոչ ոքի իրաւունք չ'իպիտի տամ , որ յաջորդ սերնդեան նորա գլուխն բարբիւրեք մշտադադար դարնեայ որտակէն տերեւ մի կորցէ » :

Ֆիլեպի Դաւթրեան վերայ մի քանի ծրարեացի քննադատներ խիստ վատ կերպիւ խօսեցան , այնպէցին թէ այս գործը հեղինակին մի ստորին երկասիրութիւնն էր , թէ նկարագրութիւններն անյարմար էին , և վերջապէս թէ Տիտոսի եւ Պամարշէի (1) տեսակէն թատերագութիւն մ'էր : — Մեր բարոյական անհամաձայն եմք նոցա կարծեաց , կրնդունիմք , որ ինչպէս նորա մէջ , նոյնպէս Ասալիւց և Շիւքերի բազմադակ երկասիրութեանց մէջ , կը գրուին նիւթի յոռութիւններ , թոյլ և անօգուտ տեսարաններ , մերթ յաւիտ և մերթ կարի խոսի խոսկումն , բայց այս թերութիւնները հեղինակի հայրենեաց

(1) Պամարշէ մահ 1752 թն , ճարտար ժամադրածի մը սրդին էր , ինքն եւս հօրն արուեստին հետեւեցաւ և ժամացոյցի ուղղվել (echappement) հնարեց : Երաժշտական տաղանդով արքայիւրք մատ գտաւ , ուր իշխանահայ , Լուի Փնդի դուստրաց դաստառ կարգեցաւ : Այս ժամանակէն սկսեալ արքայնեաց սեղանաւոր Բարի - Տիւլբրենի բարիկամացաւ և իւր անձը բոլորովն գործողը Նուրից , որոց մէջ իւր հանձարն փայլեցոյց և սա կաւ ժամանակէն մեծ հարստութեան տիրացաւ թատերագութիւններ , վեպեր և երգեր յորինելով և գծաւարն դատեր ըստանձնելով , որք իւր գիրքս ծոց չափ իւր համբաւն նպատեցին , իւր ատենական յիշատակարանները լի են ախանով , հեղինակեամբ և համոզիկ հանգամանօք : Սեփիւստիւլեւ և Ֆիլարդի տնտեսութիւնը իւր լաւագոյն թատերագութիւններն են : Յեղափոխութեան միջոցին բաղմնութիւ շահաւորութիւններ բռաւ , որք իւր կործանման պատճառ եղան : Կատկածելի լինելով՝ կալանաւորեցաւ , բայց յաջողեցաւ փախչել և Անկլիա ապաստանել մինչեւ Ռօպէսիւրիերի անկումը և 1799 թն մեռաւ :

և գերմանական բնաւորութեան յատկութիւններն են : Շէքսպիրն եւս իրեններն ունի, բայց այս թերութիւնները բարորակն ոչինչ են բաղդատմամբ այն վեմէ և շահաւէտ տեսարանաց, որովք լինեն իրենց գործերը : Տիտուսի և Պոմպոյէի մէջ պիտի կարենանք Ծիւնի ԶԴ արարուածի ԾԴ և ԾԴ տեսարանաց և մի և նոյն արարուածն այնչափ յաջողութեամբ վերջացնող պատկերին համանման տեսարաններ գտնել : Ո՞վ կը համարձակի ժխտել ԶԴ արարուածի վերջը եւ բոլոր ԴԴ արարուածին մէջ տիրող ազդեցութեան ուժգնութիւնը : Միթէ սքանչելի չէ՞ այն տեսարանը, յորում Գալբանիօյի գալուստը բոլոր դաւաղիրները սարսափահար կ'ընէ, 'ի բաց առեալ Վէրրինան և Ֆիէսզը, որ իւր ճարտար խորամանկութեամբ զայնս կը սրտապնդէր եւ իրենց տղայական երկիւղին համար զիրենք ամօթահար կ'ընէր :

(Շարունակելի :)

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Անցեալ ամսոյ 26 էն 27 լուսնալու գիշերուան ժամը 9 ին ըստ սովորութեան Բեթլէհէմի մեր վանուց Տէսուլը և միաբանները յեկեղեցի կ'իջնեն ժամերգութիւն ընելու համար : Տակաւին ժամերգութիւն չսկսած Տէսուլը Ս. Ծննդեան պարը կ'իջնէ և կը տեսնէ որ մեր պատկերներէն Ս. Լուսաւորչի և Ս. Նիկողայոսի պատկերները մաղի նման ծակծկուած են, պահնորդներուն կը հարցնէ, նոքա կը պատասխանեն թէ չենք գիտեր : Նոյն օրը Տէսուլը Ս. Աթուոյս կառավարութեան կը տեղակազրէ և առ այս բռնաբար կ'ուղղուի տեղացի կառավարչին,

Կառավարիչը այս մղեւնդական դործոյն և այն ննջեցեալին դէպքին, որոյ յուրարկաւորութեան դէմ զօրքերը Յունաց դրգմամբ Եկեղեցւոյ դուռը գոյած էին և զոր անցեալ ամսոյ Սիշնի մէջ հրատարակած եմք, քննութեան համար զօրաց Հրամանատարը և տեղացի էֆէնտի մը քննիչ կը նշանակէ և միանգամայն Ս. Պատրիարքին կը գրէ որպէս զեքնիչ մը ևս Ս. Աթուոյս կողմէն ղրկուի : Վանուցս Արժաւագ Քարգմանը և վերոյիշեալ քննիչները կ'երթան 'ի Բեթլէհէմ և կը քննեն թէ պատկերաց ծակծկուիլը և թէ ննջեցեալն դէպքը : Ըստ ամենայնի կը համոզուին քննիչք, որ պատկերներն նոր ծակծկուած են դանաւով և խոշոր ու մանր գամբրով, նոյն պէս քննելով կ'ստուգեն, որ մեր յուրկաւորութիւնը առակ նշաւակի եղած է Յունաց նենդութեան և տեղացի կառավարութեան կողմնակալ ընթացքին : Այս ամենը տեղեկագրելով քննիչներն կը վերադառնան Երուսաղէմ : Կառավարիչը, չենք գիտեր ինչ պատճառաւ, պատկերներու մասին եղած քննութիւնը իբրեւ չեղեալ համարելով մի և նոյն քննիչները վերստին կը ղրկէ 'ի Բեթլէհէմ վերաքննութեան համար, և որպէս զի նախկին քննութիւնը բոլորովն ունայնացնեն, Երուսաղէմի զօրքերէն երկու սուտ վկայներ եւս կը ղրկեն, վկայելու համար թէ մենք ասկէ վեց ամիս առաջ երբ պահնորդութեան պաշտօն կը վարէինք, այս պատկերները այն ատենէն ծակծկուած էին, բայց սրովհետեւ ստութիւնը միշտ կը խոցտառակուի, ուստի յիշեալ սուտ վկաներուն վկայութիւնները զիրար չ'ընեն լով և ուրիշ յայտնի պարագայներ չը նպաստելով կառավարութեան գիտմանց, նոյն իսկ քննիչները կը խոստովանին, որ պատկեր-